

1. Reg. 21. *secum, sicut fuit cum Patre meo: & si vixero, facies mihi misericordiam Domini: 1. Reg. 21. n. 14. Cur non postulat à Davide misericordiam suam; sed tantum Dei, cum David esset valde misericors in alios, ut patet in tot, ac tantis Saulis persecutionibus sustinendis, quem cum poterat in spelunca occidere, noluit, sed abstinenti appendebat Jonathas rem more hominum communi: Nam David multis tribulationibus vexatus, patiens, & benignus erat; At verò ad regnum elevatus facile erat, ut miserorum oblivisceretur: & inde Aulicus Princeps, non illius misericordiam, sed Domini flagitat: & ideo noster latro pendens in cruce à Christo postulat sui memoriam in regno ejus, quia non noverat eum regem mundialem, sed alterius, & superioris conditionis. Euthymius in presenti ait: Dicebat bonus latro, Memento mei Domine cum veneris in regnum tuum, quod supra mundanum est: nam verisimile est eum quoque audisse de sermone, quem ad Pilatum dixerat, regnum meum non est de hoc mundo. Ex eo quod noverat Christi regnum non esse de hoc mundo, audeat sperare ab illo sui patientis memoriam in regno suo.*

19. *Tertio, D. Ambrosius apud Catenam D Thom. ait: Cito ignoscit Dominus, quia cito ille convertitur, & uberior est gratia, quam precatio: semper enim Dominus plura tribuit, quam rogatur: ille rogabat, ut memor sui esset, de Domino sequitur, & dixit illi Jesus: Amen, amen dico tibi, Hodie mecum eris in paradiso; Expende illud. Uborior est gratia, quam precatio: Latro suorum criminum conscius, timida confidentia tantum sui memoriam postulat: Memento mei: At Dominus regali titulo correspondens, ait, Hodie mecum eris in paradiso: Beneficentia*

votis petentis superat, & maturavit beneficentiam, & super desiderium latronis, quod ille animo non conceperat, regnum exoptatum largitur, ne supervacaneus regius titulus in cruce affixus videretur; inde melior est gratia, quam precatio.

20. *Ingressus Zacharias in templum, ut poneret incensum coram Domino, ac pro communi populi bono, conscius suae propriae senectutis, ac sterilitatis futura proles non veniebat ei in mentem. Apparet ei Angelus Domini, & ait: Ecce oratio tua audita est, & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus Joannem, & erit gaudium tibi, & multi in natiuitate ejus, gaudebunt: Erit magnus coram Domino, & Spiritu sancto replebitur ab hoc ex utero matris suae: Luc. 1. num. 13. & 14. Quid hoc magnificentius, ac splendidius? Zacharia solum postulabat salutem populorum, & non solum in hoc exauditur ejus oratio, & postulatam conceditur, sed & multa alia adeo sublimia, quae in mentem hominis non poterant venire, quod non solum super senilem aetatem haberet filium, & tam praclarum, & excelsum, quod esset magnus coram Domino, in cujus conspectu omnes gentes quasi nihilum sunt, & quod praeter legem filiorum Adae esset repletus gratia ex utero matris suae; ecce quam largè divina beneficia non solum excedunt petentis votum, ac petitionem, sed etiam cogitatum. D. Ambrosius ibi: Plena semper & redemptio a suis, divina beneficia non exiguo constricta numero, sed uberi bonorum concervata congestu, ut hic primo precationis fructus, deinde sterili parvis uxoris, tum laetitia populorum, & magnitudo virtutis, Altissimi quoque Prophecia promittitur. Vide supra Matth. 19. Expos. 3. n. 118. 119.*

Latro agnoscebat Christi regnum non esse mundiale, & inde sui memoriam postulat.

Euthym.

19.

D. Ambros.

Divina beneficentia petentium votis excedit.

Luc. 1. Divina beneficia superant hominum petitiones, ac cogitationes.

D. Ambros.

CAPUT XXIV.

NA autem Sabbathi valde diluculo venerunt ad monumentum, portantes, quae paraverant aromata. 2. Et invenerunt lapidem revolutum à monumento. 3. Et ingressae, non invenerunt corpus Domini Jesu. 4. Et factum est: dum mente consternatae essent de isto, ecce duo Viri steterunt secus illas in veste fulgenti. 5. Cum timerent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas, Quid quaeritis viventem cum mortuis? 6. Non est hic, sed surrexit. Recordamini qualiter loquutus est vobis, cum adhuc in Galilaea esset, 7. dicens: Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi; & die tertia resurgere. 8. Et recordatae sunt verbotum ejus. 9. Et regressae à monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim, & ceteris omnibus. 10. Erat autem Maria Magdelene, & Joanna, & Maria Jacobi, & ceterae quae cum eo erant, quae dicebant ad Apostolos haec. 11. Et visum ante illos sicut deliramentum verba ista, & non crediderunt illis. 12. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: & procumbens vidit lineamina posita, & abiit secum mirans quod factum fuerat. 13. Et ecce duo ex illis ibant ipso die in Castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaus, 14. Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quae acciderant. 15. Et factum est dum fabularentur, & secum quaererent, & ipse Jesus appropinquavit sibi cum illis. 16. Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent, 17. Et cum illis: Qui sunt hi sermones quos conferitis ad invicem ambulantes, & estis tristes? & respondens unus cui nomen Cleophas, dicit ei. Tu solus peregrinus es in Jerusalem & non cognovisti quae facta sunt in illa, his diebus? 19. Quibus ille dixit: Quae & dixerunt,

dixerunt, de Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere, & sermone coram deo, & omni populo. 20. Et quomodo eum tradiderunt Summi Sacerdotes, & Principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum. 21. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israel: & nunc super haec omnia, tertia dies est hodie quod haec facta sunt. 22. Sed & mulieres quaedam ex nostris terruerunt nos, quae ante lucem fuerunt ad monumentum, 23. non invento corpore ejus, venerunt dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. 24. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum & ira invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non invenerunt. 25. Et ipse dixit ad eos: O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus quae loquuti sunt Prophetae: 26. Nonne haec oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? 27. & incipiens à Moysè & omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus Scripturis quae de ipso erant. 28. Et appropinquaverunt Castello quod ibant: & ipse se finxit longius ire. 29. Et coegerunt illum dicentes, mane nobiscum, quoniam advesperascit. & inclinata est jam dies, & intravit cum illis. 30. Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, ac fregit, & porrigebat illis. 31. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum, & ipse evanuit ex oculis eorum. 32. Et dixerunt ad invicem, Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas? 33. & surgentes eadem hora regressi sunt in Jerusalem, & invenerunt congregatos undecim, & eos qui cum illis erant, 34. dicentes, quod surrexit Dominus verè & apparuit Simoni. 35. Et ipsi narrabant quae gesta erant in via, & quomodo cognoverunt eum in fractione panis. 36. Dum autem haec loquuntur, stetit Iesus in medio eorum, & dixit eis, Pax vobis: ego sum. Nolite timere. 37. Conturbati verò, & conterriti, existimabant se spiritum videre. 38. Et dixit eis, Quid turbati estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? 39. Videte manus meas, & pedes, quia ego ipse sum, palpare, & videre, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere. 40. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus & pedes. 41. Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus praegera gaudio, dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? 42. at illi obtulerunt ei partem piscis assi, & favum mellis. 43. Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. 44. Et dixit ad eos, Haec sunt verba quae loquutus sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia quae scripta sunt in lege Moysis, & Prophetis, & Psalmis de me. 45. Tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent Scripturas, 46. & dixit eis, Quoniam sic scriptum est, sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertia die. 47. Et praedicari in nomine ejus poenitentiam, & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Ierusalem. 48. Vos autem testes estis horum. 49. Et mitto promissum patris mei in vos: vos autem sedete in civitate, quoadutque induamini virtute ex alto. 50. Eduxit autem eos foras in Bethaniam, & elevatis manibus suis benedixit eis. 51. Et factum est dum benediceret illis, recessit ab eis, & ferebatur in caelum. 52. Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno. 53. Et erant semper in templo laudantes, & benedicentes Deum. Amen.

Quarto, Vers. 50. Gloriosè Christus ascendit in caelum de quo dixi eodem libro cap. 10. & supra Marc. 16.

ARGUMENTUM cum Remissionibus.

Primo, Vers. 1. Christus resurgens apparet piis sceminis; quod explicavi tom. 5. lib. 9. cap. 1. & supra Matth. 28.
Secundo, Vers. 13. Apparet duobus discipulis euntibus in Emmaus. Eodem libro c. 3. & hic aliqua dicam.
Tertio, Vers. 36. Se Christus manifestat duodecim Apostolis in cenaculo Jerusalem. Eodem libro explanavi. c. 4. Sylveria in Evang. Tom. VI.

Discipuli in Emmaus.

QUESTIO I.

Quare dum cognoscitur Iesus à discipulis statim evanuit ab oculis eorum?

HOc Evangelium late explicavi tom. 5. lib. 9. c. 1. per decem & octo quaestiones; modo doctrinae gratia pondero ultima verba Textus, Quod cum jam & dies esset inclinata

coegerunt cum, ut cum ipsis remaneret: per vesperam, & diem inclinatam, intelligitur ultimus terminus vite; quia licet homo debeat omni tempore adherere Deo; hoc maxime convenit, & expedit, in ultima vite periodo, & ait Textus num. 30 *Factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit ac fregit, & porrigebat illis, & aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum; & ipse evanuit ab oculis eorum.* Nota primò, *Porrigebat illis, & cognoverunt eum, licet Christus D. in via daret flammantia, & altissima verba Nonne cor nostrum ardens erat: in nobis dum loqueretur in via: Tamen tunc non cognoverunt eum: sed modo quando panem porrigebat illis; magis ostenditur celsitudo, ac majestas, donis datis, ac operibus, quam verbis prolatis. Plus alliciunt munera concessa, quam sermones sapientes; licet optime compositi. Hinc bonus ille Pater recipiens filium prodigum, nec unum verbum dixit ad illum, sed levis mandat dare illi, stolam, annulum, & calcamenta in pedibus; Luc. 11. num. 22 suam clementiam erga illum declarans non verbis, sed donis datis.*

3. Secundò, & principaliter quæstio inquirat id quod textus ait: *Aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum, & ipse evanuit ex oculis eorum.* Non cognoverunt eum dum ambulabant in via, dum cum is conversabatur, ac altissimo sermone scripturas aperiebat, sed quando evanuit, ac se absentavit ab oculis eorum? rationem innuit D. Augustinus apud D. Thomam, & ait: *Neque clausi oculis ambulabant, sed inerat aliquid, quod non sineventur agnoscere, quod videbant: Et quodnam erat impedimentum, ut eum non agnoscerent; id explicat Sanctus Doctor: Quod videbant: ac si ipsa visio visionis esset impedimentum; ipsa familiaris in via, ipsaque mutua conversatio, ac amica hospitalitas personam celabat, majestatem occultabat, reverentiam minuebat. Innotescit Dominus dum fugit; imò fugit ut innotescat; Magni viri, eorumque dotes eximie in presentia non agnoscuntur; absentes verò cum multa reverentia desiderantur. In via tanquam unus ex reliquis est habitus, dum verò se subducit & absentatur, ut Dominum, ac magistrum venerantur, nam ut rectè ait Tacitus: *Majestati enim major est longinquo reverentia: ita ille.* 1. Annalium.*

4. Cum Deus mitteret Moysen legatum ad populum pro agenda sua libertate, rogat Moyses de ejus nomine, quo legatio erat proponenda? Ait Deus ad Moysen, *ego sum, qui sum; sic dices filiis Israël, qui est, misit me ad vos:* Exod. 3. num. 14. Caietan. juxta Hebræum sic locum scribit *Ero, qui ero:* Unde sic exponit Caietan., & subscribit Docti in Hebræico idiomate: *Sic dices filiis Israël, ero misit me ad vos. & ne minor subornaretur intelligentia divina natura, misit me ad vos: dicendo; misit, significat, quòd ita ero, quòd etiam fui.* Alce quidem Caietanus de Hebræorum aditis sublimem honorificentiam Sanctissimi Dei nominis, augustissimamque ejus Sacrosanctæ essentia reverentiam elicit: *Dicendo, misit, significat, quòd ita ero, quòd etiam fui: Præteritam durationem cum futura conjungens; præsentem verò videtur subjacere, ac silentio involvere, cum verissimum sit, quòd Deus ubique sit*

præsens, ejusque permanens existentia elogi um suæ infinitæ existentia est; sed quia apud homines, non solet tantum æstimari illud, quòd est præsens, quàm quòd ut absens proponitur Meo suprema Dei majestas in præterito, vel futuro nominatur, ut tanquam de absentia, ac separatione majorem cultum, ac reverentiam foveret: *Majestati majore longinquo reverentia.* Et ideo proponitur in præterito, ac futuro, & præsens tacetur.

Postquam Christus D. quinque panibus ac duobus piscibus satiavit quinquè millia hominum; de turba stopefacta, de miraculi magnitudine, & divinitatem in manibus Christi agnoscens, sic dicitur: *illi ergo homines cum vidissent, quòd Iesus fecerat signum, dicebant, quia hic est propheta, qui venturus est in mundum.* Joan. 6. n. 14. D. Chrysostom. ibi apud Catenam n. Thomæ, seu ingenij acumine rectè ponderat, quòd non videntur hi homines coherentes loqui: *Hic est propheta, qui venturus est: Si eum digito ut præsentem demonstrant, quomodo tanquam in futurum, venturum dicunt: potius dicendum videbatur: hic est propheta à Judæis expectatissimus & Messias promissus in lege: Tamen cum magnum, & valde sublimem Christum recognoscerent, ac dicerent, quamvis eum præsentem viderent, ad majorem æstimationem tanquam absentem recognoscunt, & venerantur; & cum magnum dicerent, quamvis præsentem, ut absentem considerant; faciet D. Chrysostomus, dicunt; Hic est propheta, qui venturus est in mundum: Et hoc autem quòd dicunt, qui venturus est in mundum, manifestum est, quòd prophetam quendam principalem expectabant, & ideo dicitur, hic est propheta; in Græco eum adjectione articuli ponitur, ad ostendendum; scilicet eum esse discretum ab aliis prophetis: ideo majori reverentia tanquam venturum dicunt: *Majestati enim major è longinquo reverentia.**

Ex absentia generatur cultus, ac reverentia.

Joan. 6.

Præsentia ob reverentiam, ut futura considerantur.

D. Chrysost.

QUÆSTIO II.

Quare sacri discipuli surgentes à mensa generosè revertuntur in Jerusalem, à qua ut timidi fugiebant?

6. Recesserant hi duo discipuli à Jerusalem conturbati, & timidi: conturbati, quia non viderant Magistrum surrexisse tertià die illa, ut ipsi sperabant. deinde etiam timidi propter metum Judæorum; & idèd Ierosolymis recedebant. At verò, modò, ut à Divina mensa celestem Eucharisticum cibum participando supernaturali ardore flammescunt, eorum rabiem non timent, inde ad mortem crucis contemnunt, & audaciter non revertuntur: tanta fortitudo, ac robur ab hoc divino epulo colligitur, ac participatur. Ait Isai. 19. n. 19. *In illa die erit altare Domini in medio terre Egypti; & erit signum Domini exercituum:* Nota: Non ait domino creatori Cæli, & terræ, vel domino Deo Israël, sed Domino exercituum. Ubi apparet hoc divinum robur, ibi est signum, quòd adfuit omnes domini exercitus ad

Alepuus.

ad destruendas omnes adversarias potestates. Hinc Alepuus Archiepiscopus Valentinus Oratione de Eucharistia habita in Actis Concilij Tridentini, sessione 13. Quæ est tertia sub Julio ait: *Eia Christi milites isto pane corpus unum eff: Et, arma spiritalia reparare. Descendit arca Dei in castra, collata sunt signa, nefas est ignaviter agere: Ac si hic Divinus panis pro universis armis, militibus sit abundans.*

7. Anast. Sinaic.

Ab Eucharistia recta via tendimus in Dei visionem.

8. Psalm. 67.

D. August.

Secundò: & audiendus est de hac re Anastasius Sinaica lib. de Anagog. Contemp. in Hexam, qui sic ait: *Deinde, quid si post sumptam escam surgentes ipsa hora reversi sunt in Jerusalem. Ecce etiam à casu excitatio: ecce etiam pulchra ab errore reversio: primo comederant deinde sunt reversi. O præclara vis Sacrae Eucharistia: ubi illam gustarunt, statim tepiditatem fidei, qua tenebantur: Nos autem sperabamus: deperdunt: Ecce pulchra ab errore reversio. Fervida fide concepta, recta via pergunt Ierosolymam, quæ interpretatur Visio pacis seu Dei, Ecce generosi effectus: quos hæc celestis mensa ingerit, ac in nobis generat, ut errore, ac pravitate deposita ad celestem Jerusalem, ac Dei visionem recta, ac directa via tendamus.*

Ait Regius Vates Psal. 67. num. 9. *Etenim cæli distillaverunt à facie Dei Sinaï, à facie Dei Israël: Pluviam voluntariam segregabis Deus hereditari tua: Ubi ad litteram sermo est de Manna populo Hebræo è cælo dato; quòd fuit expressa Sacrae Eucharistia umbra. D. August. ibi: Hoc esse sentiunt, quòd cæli distillaverunt à facie Dei Israël, quoniam Manna pluit*

populo suo, quòd etiam est, quòd sequitur: *Mons Sinaï à facie Dei Israël: Ita etiam noster Incognitus, & alij; illud maxime notandum, quòd dum Manna Eucharisticus typus datur, dicitur, à facie Dei Sinaï, à facie Dei Israël: In Sina denotatur lex, in iplo enim monte fuit data, In Israël autem, juxta suum significatum, Videns Deum: Ab hoc celesti cibo hauritur legis Divina observatio, & ad æternam dei visionem elevatio; Hoc divino Sacramento in observatione divina legis corroboramur, & ad Dei visionem nutimur: sic ait German. Constantinopolitan. in Orationem dominicam: Panis iste supersubstantialis est, qui dat vitam mundo, & nos æternæ vitæ facit esse participes.*

Juxta communem Patrum Senatam de Sacra Eucharistia loquens Divinus Sponsus ad suam dilectam ait: *Cantic. 4. num. 15. Fons hororum, pnieus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de Libano. Hoc est, à Sacra Eucharistia fluunt omnes celestes aquæ benedictionum, gratiarum, ac divinorum donorum cum magno, ac vehementi impetu, ac impulsu, ita ut omnia objecta impedimenta superaret, ac devinceret: Sed ad quid tam impetuusus, ac sceleratus torrens, ut animam, nempe, deducat in signum suæ dilectissimæ Sponsæ celestis Jerusalem: Pulchrè Gillibertus Abbas ser. 37. in Cantic. ait: *Iesus Christus, noster est Libanus delectationes vivas effundens, cum impetu in sinum dilectæ. Bonus ergo Libanus, in quem nubi inquinatum incurrit, & magnus impetus, qui nullo compesci obice potest.**

Eucharistia nos trahit ad Dei legem, ac ejus visionem.

German.

92

Cantic. 4.

Eucharistia cum magno impetu nos trahit in patriam.

Gillibert

